

STEJNOJMENNÝ FILM DO KIN UVÁDÍ TWENTIETH CENTURY FOX

Thomas Hardy

— DALEKO —
OD HLUČÍCÍHO
— DAVU —

argo

— DALEKO — OD HLUČÍCÍHO — DAVU —

Thomas Hardy

argo

Přeložila Jarmila Rosíková.

© ARGO, 2015

TRANSLATION © JARMILA ROSÍKOVÁ – HEIRS, 2015

COVER ART © 2015 TWENTIETH CENTURY FOX FILM CORPORATION. ALL RIGHTS RESERVED.

ISBN 978-80-257-1529-1 (váz.)

ISBN 978-80-257-1554-3 (e-kniha)

Popis sedláka Oaka – Příhoda

Když se sedlák Oak usmál, koutky jeho úst se roztáhly, až se octly v zanedbatelné vzdálenosti od uší, oči se mu zúžily v štěrby a kolem nich se objevily rozbíhavé vrásky, jež se mu rozprostřely po tváři jako paprsky na primitivní kresbě vycházejícího slunce.

Jeho křestní jméno bylo Gabriel a ve všední dny byl mladým mužem se zdravým úsudkem, nenucenými pohyby, patřičným oblečením a celkově dobrou pověstí. O nedělích to byl muž mlhavých názorů, poněkud nakloněný věci odkládat a celý nesvůj ze svého nejlepšího obleku a deštníku: celkem vzato člověk, který si byl vědom, že pokud jde o morální stránku, patří do onoho rozlehlého středního prostoru laodicejské nestrannosti, jenž se ve vsi rozprostírá mezi obcí věřících a místními opilci – to jest, šel do kostela, ale v době, kdy kongregace dospěla k nikejskému vyznání víry, tajně zíval, a uvažoval, co asi bude k obědu, ač měl v úmyslu naslouchat kázání. Nebo abychom uvedli, jak se jeho charakter jevil na stupnici veřejného mínění – když jeho přátelé a kritici byli vzteky bez sebe, považovali jej za člověka dosti špatného; když byli spokojeni, měli jej za člověka dosti dobrého; a když nebyli jedno ani druhé, viděli v něm člověka s morálním zabarvením černobíle kropenatým.

Protože Oak prožíval šestkrát tolik pracovních dnů jako nedělí, jeho staré šaty se staly takřka nedílnou součástí jeho vzhledu – když si jej jeho sousedé v duchu představovali, byl vždycky oblečen takto. Nosil nízký plstěný klobouk, dole rozšířený, jak si jej narážel na hlavu, aby mu ho prudký vítr neodnesl, a kabát měl jako doktor

Johnson; jeho dolní končetiny byly uzavřeny do obyčejných kožených kamašů a bot nadmíru velkých, jež poskytovaly každé noze prostorné apartmá zbudované takovým způsobem, že kdo je nosil, mohl stát po celý den ve vodě a nevědět nic o vlhku – neboť je vyrobil svědomitý člověk, který se snažil vynahradit případné nedostatky střihu štědrým rozměrem a důkladností.

Pan Oak s sebou nosil jako kapesní hodinky něco, co by se mohlo nazvat malými stříbrnými hodinami; jinými slovy, tvarem a účelem to byly hodinky, ale rozměrem malé hodiny. Tento přístroj, o několik let starší než Oakův dědeček, měl tu zvláštnost, že se buď předbíhal, nebo nešel vůbec. Kromě toho malá ručička tu a tam sklouzla po čepu, a tak třebaže hodinky ukazovaly minuty přesně, nikdo si nemohl být docela jist, ke které hodině náležejí. Sklon svých hodinek k zastavování napravoval Oak tím, že do nich bušil pěstí nebo jimi třepal, a špatným důsledkům ostatních dvou vad unikal tak, že neustále pozoroval slunce a hvězdy a své hodinky s nimi porovnával a že tiskl tvář těsně ke sklu oken svých sousedů, až byl s to rozeznat hodinu, kterou ukazovaly zelené ciferníky časoměrů uvnitř. Můžeme podotknout, že do Oakovy kapsičky na hodinky se dalo těžko sáhnout, neboť byla umístěna trochu vysoko v pase kalhot (který se rovněž nacházel v odlehlé výšce pod vestou), a v důsledku toho se hodinky v případě nutnosti vytahovaly tak, že se tělem hodilo na jednu stranu, ústa a tvář se námahou sevřely do pouhého kusu narudlého masa a hodinky se vytáhly za řetěz jako okov ze studny.

Avšak někteří hloubaví lidé, kteří jistého prosincového rána – slunného a neobyčejně mírného – viděli Gabriela Oaka kráčet po jednom z jeho polí, mohli se na něho dívat z jiných hledisek než těchto. V jeho tváři mohli pozorovat, že mnohé z barev a křivek mládí si udržel až do mužného věku; v odlehlejších tajných koutech jeho bytosti zůstal dokonce skryt kus chlapce. Jeho výška a rozložitost by byly dostačovaly, aby už svou pouhou přítomností vzbuzoval úctu,

jen kdyby je předváděl patřičně uvážlivě. Ale někteří lidé, venkovští právě tak jako městští, mají vystupování, jež závisí daleko víc na duchu než na svalstvu a šlachách: dovedou zmenšit své rozměry tím, jak je ukazují. A Gabriel Oak z tiché skromnosti, jež by slušela vestálce a jež jako by mu neustále vštěpovala, že nemá velký nárok na místo ve světě, kráčel neokázale a se slabě znatelným nachýlením, i když ne shrbeně. Nachýlení by snad bylo možno považovat za defekt u osoby, jejíž hodnota by závisela více na vzhledu než na schopnosti dobře vystupovat – tak tomu však u Oaka nebylo.

Oak právě dosáhl onoho údobí života, kdy se před slovo „muž“ přestává klást „mladý“, když se o člověku hovoří. Nacházel se v nejvelkolepějším období rozvoje mužnosti, neboť jeho intelekt a city byly zřetelně odděleny: překonal dobu, kdy vliv mládí je bez rozdílu směšuje v impulsivní ukvapenost, a dosud nedospěl do stadia, kdy se vlivem ženy a rodiny opět spojí v předpojatost. Krátce, bylo mu osmadvacet a byl starý mládenec.

Pole, na němž se tohoto rána nacházel, stoupalo k vršku zvanému Norcombský kopec. Výběžek tohoto kopce přetínala silnice mezi Emminsterem a Chalk-Newtonem. Když náhodou pohlédl přes živý plot, Oak spatřil sjíždět po svahu před sebou ozdobný pérovaný vůz, žlutě natřený a vesele pomalovaný, tažený dvěma koňmi; vedle kráčel kočí a nesl kolmo bič. Na voze byly naloženy domácí potřeby a květiny do okna a na samém vršku toho všeho seděla žena, mladá a přitažlivá. Gabriel nepozoroval tuto podívanou déle než půl minuty, když tu se povoz dole zastavil právě před jeho očima.

„Zadní prkno z vozu je pryč, slečno,“ oznámil kočí.

„Tak to jsem je slyšela padat,“ řeklo děvče měkkým, třebaže nijak zvlášť tichým hlasem. „Když jsme jeli do kopce, slyšela jsem jakýsi zvuk, který jsem si nedovedla vysvětlit.“

„Zaběhnu zpátky.“

„Běžte,“ odpověděla.

Rozumní koně stáli naprosto klidně a kroky kočího postupně slábly v dálce.

Dívka na vršku nákladu seděla nehnutě, obklopena stoly a židlemi, jejichž nohy čněly vzhůru, podepřena dubovou lavicí s opěradlem a vpředu ozdobena květináči s čapími nůsky, myrtami a kaktusy a klecí s kanárkem – pravděpodobně z oken domu právě vyklizeného. Ve vrbovém košíku se vezla také kočka, jež vyhlížela přimhouřenými očima zpod proutěného víka a láskyplně si prohlížela ptáčky kolem.

Krásná dívka nějakou dobu nečinně čekala a v tichu nebylo slyšet nic než kanárka, který poskakoval sem a tam po bidýlkách svého vězení. Pak pohlédla pozorně dolů. Nedívala se ani na ptáka, ani na kočku, nýbrž na podlouhlý, v papíru zabalený balíček mezi nimi. Ohlédla se, aby zjistila, zda se kočí nevrací. Dosud ho nebylo vidět; její oči se tedy přikradly zpátky k balíku, zatímco v myšlenkách se zřejmě zabývala jeho obsahem. Konečně vzala předmět na klín a rozbalila papírový obal; objevilo se malé otočné zrcadlo a v něm se počala pozorně prohlížet. Pootevřela rty a usmála se.

Bylo krásné ráno a slunce rozjasnilo do šarlatova karmínovou jupku, již měla na sobě, a namalovalo jemný lesk na její světlou tvář a tmavé vlasy. Myrty, čapí nůsky a kaktusy, naskládané kolem ní, byly svěží a zelené a v takovéto bezlisté roční době zdobily všechno – koně, vůz, nábytek i dívku – zvláštním jarním půvabem. Co ji přimělo, aby si dopřála takového představení před vrabci, kosy a nezpozorovaným hospodářem, kteří byli jeho jedinými diváky – zda její úsměv začal jako úsměv umělý, jen aby si vyzkoušela, jak ovládá ono umění – to nikdo neví; konečný úsměv však byl bezesporu skutečný. Zarděla se nad sebou, a když viděla, jak se její obraz v zrcadle rdí, začervenala se ještě víc.

Odklon od obvyklého místa a běžných okolností takovéto činnosti – od hodiny oblékání v ložnici k době cestování venku – propůjčil

bezstarostnému činu novost, kterou doopravdy neobsahoval. Byl to lahodný obrázek. Odvěká ženská slabost vstoupila do slunečního světla a to ji přiodělo svěžestí originality. Při pozorování tohoto výjevu Gabriel Oak nevyhnutelně dospěl k cynickému závěru, třebaže by rád byl velkomyslný. Mladá žena neměla žádný důvod, proč se dívat do zrcadla. Neupravila si klobouk, nepřihladila vlasy, nevyrovnala dolíček ve tváři ani neučinila jedinou věc, která by naznačovala, že nějaký takový úmysl byl jejím motivem, když se chopila zrcadla. Prostě pozorovala sama sebe jako ženu, krásný výtvar Přírody, a její myšlenky zřejmě nepozorovaně přešly ke vzdáleným, nicméně pravděpodobným dramatům, v nichž budou hrát svou roli muži – k vyhlídkám na pravděpodobné triumfy – její úsměvy dávaly na srozuměnou, že v jejích představách se ztrácejí a dobývají srdce. Nicméně toto byla pouze domněnka, a celá série pohybů byla předváděna tak bezstarostně, že by bylo ukvapené předpokládat, že úmysl zde hrál jakoukoliv roli.

Ozvaly se kroky vracejícího se kočího. Dívka zabalila zrcadlo do papíru a balíček opět položila na místo.

Když se vůz rozjel, Gabriel opustil svou pozorovatelnu, sestoupil na silnici a sledoval povoz k mýtní kobylici kousek od úpatí kopce. Zde se předmět jeho pozorování zastavil kvůli placení mýta. Oakovi zbývalo ještě asi dvacet kroků ke kobylici, když zaslechl rozepři. Osoby s vozem a muž u mýtní závory se přeli o dvoupenci.

„Nahoře na fůře je neteř mý paní a povídá, že to, co jsem vám nabídnul, je ažaž, vy zatracenej lakomče, a že nezaplatí ani o krejcar víc.“ To byla slova kočího.

„Dobrá; pak tedy neteř vaší paní nemůže jet dál,“ prohlásil mýtný a zavřel závoru.

Oak pohlédl z jednoho svárlivce na druhého a zadumal se. Dvoupence mu připadala jako něco navýsost nedůležitého. Třípence měla určitou hodnotu jako peníz – to už bylo patrné zkrácení denní mzdy,

a tedy částka, o kterou se člověk mohl handrkovat; ale dvoupence – „Tumáte,“ řekl, postoupil vpřed a podal mýtnému minci, „nechte tu mladou ženu projet.“ Při těchto slovech k ní vzhlédl; žena slova zaslechla a shlédla dolů.

Gabrielovy rysy se držely celou svou podobou tak přesně na půl cesty mezi krásou svatého Jana a ošklivostí Jidáše Iškariotského, jak byli znázorněni na okně kostela, který Oak navštěvoval, že ani jediný rys nebylo lze vybrat a nazvat pozoruhodným, ať už v dobrém, či špatném slova smyslu. Tmavovlasá dívka v červené jupce soudila nejspíš stejně, neboť o něho nedbale zavadila pohledem a prikázala kočímu, aby pokračoval v jízdě. Možná že své díky Gabrielovi vyjádřila v nepatrné míře pohledem, nikoli však slovy; ale je pravděpodobnější, že žádný vděk necítila, neboť tím, že jí Oak zajistil průjezd, připravil ji o vítězství, a je známo, jak ženy přijímají takovouto úsluhu.

Mýtný si prohlížel odjíždějící povoz. „Je to hezká holka,“ pravil Oakovi.

„Ale má své chyby,“ podotkl Gabriel.

„Svatá pravda, hospodáři.“

„A největší z nich je – no to, co to vždycky bývá.“

„Handrkování o krejcar? – Jo, to máte pravdu.“

„Ale kdepak.“

„Co teda?“

Gabriel, snad poněkud popuzen lhostejností půvabné cestující, se ohlédl tam, kde byl přes živý plot svědkem jejího představení, a řekl: „Marnivost.“

Noc – Stádo – Vnitřní uspořádání – Jiné vnitřní uspořádání

Byla už skoro půlnoc před svatým Tomášem, nejkratším dnem v roce. Pustošivý vítr zabloudil ze severu přes kopec, odkud Oak za slunečního svitu před několika dny pozoroval žlutý vůz a jeho cestující.

Norcombský kopec – nedaleko od osamělé Tollerovy hůrky – byl jedním z míst, která kolemjdoucímu vnukávají pocit, že se nachází v přítomnosti útvaru blížícího se tolik nezničitelnosti jako málo-který útvar nacházející se na zemi. Byla to beztvářá vypouklina z křídý a prsti – běžný druh oněch hladce narýsovaných zemských protuberancí, jež snad zůstanou nehnuté, až jednou nastane onen velký den zkázy, kdy mnohem vznešenější výšiny a závratné žulové útesy se zřítí.

Na severní straně byl kopec porostlý prastarou práchnivějící bučinou, jejíž horní obrys tvořil nad hřebenem linku, jež se naježeně klenula proti obloze jako hříva. Dnes v noci chránily tyto stromy jižní svah před nejostřejšími poryvy větru, jež bičovaly les a s mručením se jím nemotorně prodíraly nebo se s tlumeným kvílením hnaly přes jeho vrcholky. Suché listí v příkopu v tomto větru bublalo a vřelo a vzdušný jazyk občas vyhnal několik listů z úkrytu a rozvířil je po trávě. Pár chomáčů těch posledních listů z odumřelých spoust zůstalo až do tohoto údobí uprostřed zimy na větvičkách, které je zrodily, a ty nyní spadávající chřestily o kmeny ostrými nárazy.

Mezi tímto zpola zalesněným, zpola holým kopcem a mlhavým, nehybným obzorem, jemuž vrcholek nejasně vévodil, se

rozprostírala tajemná plocha neproniknutelného stínu – a zvuky vycházející odtud dávaly tušit, že to, co stín skrývá, nese jakousi vzdálenou podobu s rysy zdejší krajiny. Útlých stvolů trávy, které víceméně zahalovaly kopec, se vítr dotýkal v závanech rozličné síly a takřka i odlišné povahy – některý závan stébly silně hnětl, jiný je pronikavě, do hloubky prohrabával, další je kartáčoval jako měkké koště. Člověk se tu instinktivně zastavil, zaposlouchal a pozoroval, jak stromy vpravo a stromy vlevo lkají nebo zpívají jeden druhému pravidelnými antifonami chrámového kůru; jak živé ploty a jiné keře v závětří pak zachytí melodii a ztlumí ji v nejjemnější vzlyk; a jak spěchající prudký závan větru se pak náhle stočí k jihu a víc už ho neslyšet.

Obloha byla jasná – pozoruhodně jasná – a mihotavý třpyt všech hvězd připomínal záchvěvy jediného těla, řízené společným pulsem. Polárka byla přímo proti větru a Velký vůz se od večera otáčel kolem ní na vnější stranu k východu, až teď svíral s poledníkem pravý úhel. Rozdíl v barvě hvězd – o němž se v Anglii víc čte, než se skutečně vidí – byl zde opravdu patrný. Velkolepý jas Siria pronikal do oka ocelovým třpytem, hvězda zvaná Capella byla žlutá, Aldebaran a Betelgeuse planuly ohnivě rudě.

Pro lidi, kteří za takovéto jasné půlnoci stojí sami na kopci, je pohyb světa k východu takřka hmatatelný. Tento pocit je snad způsoben panoramatickým plynutím hvězd kolem pozemských předmětů, jež lze vnímat po několika minutách klidu; nebo je snad důsledkem toho, že kopec umožňuje lepší výhled na vesmír; nebo ho snad vyvolává vítr nebo samota; ale ať už je původ tohoto pocitu jakýkoliv, dojem, že obloha kolem nás ujíždí, je živý a trvalý. Poezie pohybu je rčení, jehož se často užívá, avšak aby bylo možno vychutnat epickou podobu tohoto požitku, je třeba, aby člověk uprostřed noci stanul na kopci, aby se nejprve odpoutal pocitem vlastní odlišnosti od davu civilizovaného lidstva, jež je v této chvíli pohrouženo ve sny a chová

se nevšimavě ke všem takovým věcem, a pak aby dlouho a tiše pozoroval svůj vznešený postup mezi hvězdami. Po takovém nočním pozorování je obtížné vrátit se zpět na zem a uvěřit, že nepatrná lidská schránka si dokáže uvědomit takovýto majestátní let.

Náhle se na tomto místě nahoře u oblohy ozvala neočekávaná řada zvuků. Vyznačovaly se jasností, jíž se žádný vítr nevyrovná, a sekvencí, jež se nenajde nikde v přírodě. Byly to tóny z flétny sedláka Oaka.

Melodie neplynula do prostoru nerušeně – zdálo se, že je jaksi ztlumená a vcelku příliš slabá, než aby se šířila do výšky či dálky. Nesla se od malého tmavého předmětu pod živým plotem ohrazujícím bučinu – od ovčákovy boudy, která nyní vyhlížela tak, že nezasvěcená osoba mohla být uvedena do rozpaků, kdyby měla uhádnout, co to je nebo k čemu to slouží.

Vcelku bouda vypadala – abychom uvedli přibližný vzor – jako malá Noemova archa na malém Araratu a v hlavních rysech odpovídala tradičnímu vzhledu archy, jak ji vyrábějí výrobci hraček a jak je v lidských představách zakotvena mezi těmi nejtrvalejšími, neboť nejranějšími dojmy. Bouda stála na malých kolečkách, která zvedala její podlahu na stopu od země. Takové ovčácké boudy se přitáhnou na pole, když se blíží doba bahnění, aby poskytly ovčákovi přístřešek během vynucené noční služby.

Bylo to teprve nedávno, co lidé začali Gabrielovi říkat sedlák Oak. Během předcházejících dvanácti měsíců podařilo se mu spojenými silami píle a trvalé dobré mysli najmout malou ovčí farmu, k níž patřil Norcombský kopec, a koupit si dvě stě ovcí. Předtím byl krátkou dobu šafářem, a ještě dříve pouhým ovčákem, neboť od dětství až do té doby, než starý Gabriel ulehl k věčnému odpočinku, pomáhal otci starat se o stáda velkých vlastníků.

Tento pokus pustit se bez cizí pomoci samostatně do hospodaření jako pán, a ne jako čeledín, se zálohou na ovce dosud nezaplacenou,

byl pro Gabriela Oaka kritickou křižovatkou a on si své postavení dobře uvědomoval. Prvním úkolem na jeho nové cestě bylo bahnění ovcí, a protože ovce se zabýval už od mládí, moudře se vyvaroval toho, aby je v tomto období svěřil do opatrování najatému pomocníkovi nebo nováčkovi.

Vítr se stále honil kolem rohů boudy, ale hra na flétnu ustala. Na boku boudy se objevil obdélníkový kus světla a v otevřených dveřích silueta postavy sedláka Oaka. V ruce nesl lucernu, a když za sebou zavřel dveře, šel kupředu a téměř dvacet minut pracoval v tom koutě louky; světlo lucerny se někde ztrácelo, jinde zas objevovalo a osvětlovalo či stínilo ho podle toho, zda stál před ním, nebo za ním.

Oakovy pohyby, třebaže nepostrádaly tichou energii, byly pomalé a jejich rozvážnost harmonovala s jeho zaměstnáním. A protože soulad je základem krásy, nikdo nemohl popřít, že jeho vytrvalé pobíhání kolem stáda mělo prvky půvabu. Když si to okolnosti vyžadovaly, dovedl vykonat nebo vymyslet věc stejně hbitě jako městští lidé, kteří to spíše mají v krvi, avšak přesto jeho zvláštní síla, morální, fyzická i duševní, byla statická, zpravidla jen málo nebo vůbec ne poplatná okamžitým popudům.

Pečlivá prohlídka okolní půdy, byť i jen v bledém svitu hvězd, ukáže nyní, jak sedlák Oak v zimě přizpůsobil svému velkému záměru část toho, co by neúmyslně mohlo být nazváno divokým svahelem. Roztroušeně na různých místech byly zatlučeny do země jednotlivé košatiny pokryté došky a mezi nimi i pod nimi se pohybovala a šustila bělavá těla hebkých bahnic. Hlas ovčích zvonků – v jeho nepřítomnosti tichých – se opět rozezněl tóny, jež zněly spíše tlumeně a měkce než jasně, poněvadž kolem zvonků stále více narůstala vlna. Zvonění trvalo, dokud se Oak od ovcí zase nevzdálil. Vrátil se do boudy a v rukou opatrně nesl právě narozené jehně. Skládalo se ze čtyř nohou dostatečně velkých i pro vzrostlou

ovci a spojených zdánlivě bezvýznamnou kůžičkou, jež vážila asi polovinu toho co nohy dohromady a v této chvíli vytvářela vlastně celé zvířecí tělíčko.

Oak položil ten ždíbínek života na otep sena před malá kamínka, na nichž se vařilo v konvi mléko. Sfouknutím zhasl lucernu a pak stiskl knot; chýši nyní osvětlovala svíčka visící na stočeném drátě. Poněkud tvrdé lůžko, vytvořené z několika obilních pytlů pohozených ledabyle na zemi, zabíralo polovinu podlahy tohoto malého obydlí. Mladý muž se zde natáhl, uvolnil si vlněnou kravatu a zavřel oči. Asi v téže době, kdy by se člověk nezvyklý tělesné práci rozhodl, na který bok si lehne, sedlák Oak už spal.

Vnitřek boudy vypadal nyní útulně a příjemně a šarlatová hrstka ohně spolu se svíčkou, odrážející svou živou barvu na všem v dosahu, radostně zjasňovaly dokonce i nádobí a nářadí. V koutě stála ovčácká hůl a na police na jedné stěně byly seřazeny láhve a kanystry s prostými přípravky potřebnými k ovčímu ranhojičství a lékařství; z nich nejdůležitější byly vinný líc, terpentýn, kolomaz, hořká hlinka, zázvor a ricínový olej. Na trojhranné police v rohu ležel chléb, slanina, sýr a hrnek na pivo nebo jablečný mošt, jenž se naléval z velké láhve na podlaze. Vedle zásob ležela flétna, kterou osamělý hlídač nedávno rozezněl, aby si ukrátil dlouhou chvíli. Dům se větral dvěma kulatými otvory, podobnými okénkům lodní kabiny, s dřevěnými šoupátky.

Jehně, oživlé teplem, začalo bečet. Tento zvuk vstoupil do Gabrielových uší a mozku a on si ihned uvědomil jeho význam, jako se to stává u zvuků, které očekáváme. Oak přešel z hlubokého spánku do naprosté bdělosti se stejnou snadností, jaká provázela opačný pochod, pohlédl na hodinky, zjistil, že hodinová ručička opět sklouzla, narazil si klobouk, vzal jehně do náručí a odnesl je do temnoty. Když položil stvořeníčko k jeho matce, vstal a pozorně zkoumal oblohu, aby podle výšky hvězd zjistil, jak noc pokročila.

Sirius a Aldebaran, směřující k nepokojným Plejádám, dospěly už do poloviny jižní oblohy a mezi nimi visel Orión, jehož velkolepá konstelace nikdy nezářila skvěleji než nyní, kdy se vznášela nad obrysem krajiny. Kastor a Pollux se svou tichou září byly téměř v meridiánu, pustý a chmurný čtverec Pegasa se plížil k severozápadu; v dálce se skrze bučinu třpytila Vega jako lampa zavěšená mezi bezlistými stromy, a Kasiopějino křeslo stálo jemně vyváжено na nejvyšších větvích.

„Jedna hodina,“ usoudil Oak.

Protože si nezřídka uvědomoval, že život, který vede, má jistý půvab, i potom, co se podíval na oblohu jako na užitečný předmět, tiše stál dále a v oceňujícím rozpoložení ji posuzoval jako svrchované krásné umělecké dílo. Na okamžik se zdálo, že je dojat promlouvající samotou této scenérie, nebo spíše tím, že široko daleko nebylo vidět či slyšet jediného člověka. Lidské zvyky, spory, starosti i radosti jako by neexistovaly a na zastíněné polovině glóbu jako by nebyla žádná vnímající bytost kromě něho samého; mohl si představovat, že všichni se odebrali na slunečnou stranu.

Takto zahlobbán, s očima upřenýma do dálky, Oak si postupně uvědomil, že to, co předtím považoval za hvězdu nízko nad okrajem bučiny, není ve skutečnosti vůbec hvězda. Bylo to umělé světlo, a téměř na dosah ruky.

Když někteří lidé zjistí, že jsou v noci naprosto sami na místě, kde je společnost žádoucí a vítaná, pocítí strach; mnohem otřesnější pro nervy však je, objevíme-li nějakou tajemnou společnost v době, kdy intuice, cítění, paměť, analogie, svědectví, pravděpodobnost a úsudek – všechny důkazy v seznamu logicky myslícího člověka – se sjednotily, aby přesvědčily vědomí, že jsme úplně osamoceni.

Sedlák Oak šel k bučině a prodral se nižšími větvemi k návětrné straně. Temná masa pod svahem mu připomněla, že tam stojí jakýsi přístřešek, zakousnutý do svahu kopce tak, že zadní část střechy je